

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 25. novembra 2021 - Leto XXXI, št. 47

stran 2

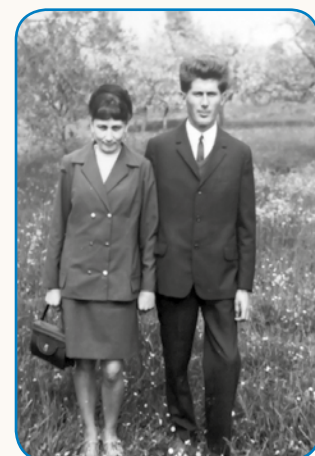
»NE MOREŠ POVEDATI, KAK JE LEP AU, GDA TELKO LIDI VKÜPER SPEJVA«

Svetili smo 25. oblejtnico
stran 3

Poročilo podpredsednika vlade
stran 7

Po cipelaj sem ga spoznala
stran 8

Vera Gašpar - dobitnica Maroltove listine

»NE MOREŠ POVEDATI, KAK JE LPAU, GDA TELKO LIDI VKÜPER SPEJVA«

V Žalci je bila v soboto, 14. novembra, prireditev Folklorna prepletanja, na steroj so se pokazale najbavkše slovenske folklorne skupine, pauleg toga pa je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti podelo tüdi Maroltove plakete in listine za leti 2019 in 2020. Med dobitniki priznanj je bila tüdi Vera Gašpar:

»Preveč dosta mi pomeni tau, ka je Slovenija nej pozabila na mené. Veselilo me je tüdi tau, ka sam telko zdrava, ka sam leko sama šla na oder po priznanje. Malo mam zadnje cajte nevole zavolo nizkoga pritiska, zatau sam včasih tak vöviditi, kak če bi bila majo pijana. Rejsan je lepo bilau v Žalci. Do srca mi je segnolo, ka se je Slovenija spaumnila na mené,« je prva

v cerkvi čüla. Vse tri kitice je tazaspejvala.» Stara mama je pravla, ka sam tau dobro včinila. Samo kak si je li tau malo dete zamerkal, se je čü-

Vera je cejlo življenje spejvala: sama, z ljudskimi pevci, v zbori. Na kejpi: na svetki slovenske kulture v Slovenskom daumi je spejvala sveto pesem

divala.«

Gda je v šaulo prišla, so jo gospaud Janoš Kúhar postavili pred harmonij pa so jo včili spejvati:

»Stari oča je prva pravo, ka če sam v šauli lagva bila, nam ona te tau zdaj vöovadi. Ges sam prestrašena not priletela, pa sam se ji lepau poklonila. Pravla mi je, naj se dojsedem in cujdala, ka je ona zatok prišla, ka je mene stela povaliti, pauleg toga pa bi rada bila, če bi jo ges navčila slovenske pesmi spejvati. Stari oča pa mati pa sta pravla, kak zdaj tau baude, ka mo ges leranco včila, nej ona mene. Meni pa je samo ške na smej šlo,« je raztolmačila sogovornica, stera je Ano Boros Papp prvo navčila pesem Mamica, povejte mi, po tistom pa ške drüge lepe slovenske pesmi. Med letoma 1970 in 1972 je raziskovalna ekipa Sekcije za glasbeno narodopisje Inštituta za slovensko narodopisje v terenskih snemanjih večkrat obiskala tüdi Porabje. Kak je bilau zapisano v obrazložitvi priznanja, je mejla velko zaslugo pri spoznavanju porabske pevske kulture glij Vera Gašpar, stera je raziskovalcon omenjenoga inštituta spopejvala več kak 50 pesmi, fontoška pa je bila tüdi njena vloga kak vez med raziskovalci pa drügimi pevkami in pevci. »Pravli so mi, ka so bili v bauti, pa so tam pitali, što geste tü takši, ka bi znau dosta slovenskih ljudskih pesmi. Moj mauž je biu glij tam, pa je te pripelo Zmago Kumrovo in Julijana Strajnera k nam domau,« se spominja Vera Gašpar in raztolmači, ka so glij s pomočjav Julijana Strajnerja pa Zmage Kumrove daubili povabilo, ka dejo na tabor slovenskih pevskih zborov v Šentvid pri Stični. Najprva je šla samo delegacija, v steroj sta pauleg Vere bila ške Bandi bači pa Hilda neni: »Pelo nas je en Vogrin iz Sombotela, steromi se je nej vidlo, če smo se med sebov slovenski pogučavali. »Mi zdaj demo v Jugoslavijo (Slovenijo), če ne smejmo gučati, te mo kazali?« ga je prej pitala in cujdala: »Veje je pa tau naš materni gezik.« Tisto-

ga leta je lekar samo 8 zborov bilau, »dapa meni so lampe oprejte ostale, pa sam Bandi bačini, steri je že te vodo naš senički zbor, pravla, ka se tau mi moramo navčiti pa mi moramo es priti.« In rejsan

pa nastopov.

Čiglij je v Porabji spejvanje slovenskih pesmi nej bilau furt dobro sprejeto, pa če je šlo za cajt, gda je bila železne zavesa, pa tüdi po tistom, gda je že spadno berlinski zid, je Vera Gašpar vse

Predlani je v Budimpešti dobila priznanje Pro Cultura Minoritatum Hungariae (Za kulturo manjšin na Madžarskem)

je bilau enkratno, gda so leko tüdi sami šli, zdaj pa že duga lejta spejvajo na tom pevskom tabori: »Ne moreš povedati, kak je lepau, gda telko lidi vküper spejva. Vsakšo leto drüge pesmi dobimo, če pa

od mlašečih lejt spejvala, so ške povedali na prireditvi v Žalci. Znamo, ka že 68 lejt spejvle v najstarejši porabski kulturni skupini, Mešanom pevskom zbori Avgusta Pavla, leta 2000 je ustanovila skupino Ljudski

Z ljudskimi pevci z Gornjega Senika, skupino je vodila 20 lejt

povedala Vera Gašpar, stera je že od mladih naug povezana s popejvanjom tak ljudskim kak tüdi v zbori: »Eške sam nej v šaulo šla, sam že s prababico odila v cerkev k meši. Nej sam znala ške šteti pa pisati, tak ka sam se pesmi po posluhi navčila. Gnauk sam samo doma začnila spejvati, pa je stari oča, steri je biu v štali, ges pa sam zvüna krave pasla, staroj materi pravo: »Mala je tau spejvala, ka je

»Trno žau mi je bilau, gda so gospauda Kúhara prejkdjali v edno vogrsko ves.« V šauli so to dosta spejvali, samo v Rakošinom režimi so tüdi Čabai Bandi bačina krajdjali, zatau ka je školnik biu pa kantor tö, pa se je tau oblasti (hatalom) nej vidlo. Kesnej so dobili dobro glasbeno pedagoginjo Ano Boros Papp, stera je ženske, stere so že pri Bandi bačini spejvale, pa vküpspravila. Ta leranca je gnauk k njim domau prišla.

Na Pevskom tabori v Šentvidu pri Stični, kama je vsigdar trno rada ojdla

kakši mešani pevski zbor ma nastop, pa sam ges prva, ka ta stanem pa pravim, dajte nam en paper (ene kote), ka bi se mi tüdi radi navčili tau pesem. Mi smo več zborom že tö dali naše porabske pesmi. Zdaj že tak gé, ka gda mam povorko, ka se te srečamo s poznanci. Tau je enkratno,« ške pravi sogovornica, steroj je žau, ka je v zadnji dve lejtaj zavolo nauvoga koronavirusa nej bilau dosta pevskih srečanj

pevci Zveze Slovencev Gornji Senik, rada spejvle v cerkvi pa tüdi v pevskom zbori, steri delüvle pod okriljom Porabskih slovenskih penzionistov. Vsi vküper ji zatau želejmo ške dosta lejpoga spejvanja in čestitamo za tau lepo priznanje.

(Kejp na 1. strani: Vera Gašpar na podelitvi Maroltovih priznanj v Žalcu.)

Silva Eöry
Kejpi: JSKD in arhiv časopisa Porabje

Svetili smo 25. oblejtnico

Drüštvo porabskih slovenskih penzionistov je 14. novembra v Slovenskom kulturnom in informacijskem centru v Monoštri

O deli društva je gučala prejšnja predsednica Klara Fodor

svetilo 25. oblejtnico delovanja društva. Ob tej priliki smo se srečali tudi s slovenskimi partnerskimi društvi.

Podpredsednica društva *Marijana Kovács* je lepau pozdravila goste, med njimi generalno konzulko *Metko Lajnsček*, slovensko zagovornico *Eriko Köleš Kiss*, predsednika DSS *Karla Holec* pa predsednico ZSM *Andrea Kovács*. Pozdravila je člane slovenski partnerski društve in nejnazadnje člane našoga društva.

Na žalost smo že v štrtom vali pandemije Covid 19. Zatok so na prireditvev nej mogli priditi vsi naši člani pa nej vsi pozvani

slavnostni gunč mejla prešnja predsednica *Klara Fodor*. Nut je pokazala, ka je društvo delalo v 25. lejtaj.

25 lejt je dugi cajt, je pravla Klara Fodor. Dostavse se je zgodilo v tej lejtaj, pozitivno pa negativno tō. Od ustanovitve se je že članstvo vōminilo, dosta taši, steri so na začetki bili vcūj, je že mrlau. Cilji društva so bili pred 25. lejtami: druženje slovenski penzionistov, ohranitev slovenskoga gezika, slovenske kulture pa tradicij. Spomnila se je na prvo predsednico, zdaj že pokojno *Ireno Barber*, naštejala druge predsednice *Micko Svetec*, *Elviro Mešič*, *Marijano Kovács*. Od nje (Klare Fodor) je vodenje društva prejkvzela *Marijana Fodor*.

Na leto mamō 5-6 tradicionalni velki pa 20-25 mali programov. Člani so trno aktivni, radi

Aktivni člani plešejo v folklorni skupini upokojenk, spejvajo v pevski skupini *Rozmarin*, špilajo v gledališki skupini *Nindrik-indrik* ali v *Duo Fodor*. Ništrni penzionisti pišejo za novine *Porabje* ali delajo za varaški slovenski radio. Povezani smo pa vküper delamo s slovenskimi društvi v rokodelski in gastronomski delavnicaj. Tikvi sadimo, okapamo, vōspucamo pa goškice vküper s števanovskimi mlajši vōölüpamo. Cilj medgeneracijskoga druženja je, aj mlajši spoznajo tau staro šego, med lüpanjom ji motiviramo, aj slovenski gučijo.

Dapa pri nas je tō nej vse samo dobro pa lejpo. Žalostno je, ka so naši člani starejši gratali, mlade slovenske penzioniste pa ne vleče več druženje kak pred desetimi lejti.

Folklorna skupina Društva porabski slovenski penzionistov

Trio Vertrnica z generalno konzulko Metko Lajnsček

gostje. Bili so takšni, steri so betežni gratali pa takšni tō, steri so se bodjali okužbe. Predsednica našoga društva *Marijana Fodor* je betežna gratala, zatok je

vküpridejo, se padašivajo z drugimi, dobro se počütijo v društvi. Moramo povaliti člane predsedstva, oni so maust med člani pa predsednico.

Drüštvo je največ finančne pomauči dobilo od Slovenske zveze (ZSM), od Državne slovenske samouprave (DSS), od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu (Ljubljana) pa od Sklada Bethlen (Budimpešta). Pri spravljanji pejnzej je nam pomagala *Erika Köleš Kiss*, s članarinov pa naši člani.

Klara Fodor se je vsakšoma zahvalila, ka smo leko zadobili 25. oblejtnico, ka smo leko lepau vküper delali. Vüpa, ka de tadale tō tak šlau.

Potejm se je začno kulturni program, v sterom so gorstaupili: Pevska skupina *Rozmarin*, stera je popejvala dōmanje, porabske pesmi. Potistim so igrali *Ljudski*

godci *Trio Veternica* iz Male vasi pa plesale naše ženske, članice folklorne skupine *DPSU*, najoslednjim so gorstaupili *Ljudski* pevci *DU Šalovci*.

bezen pa spomine, stere nigdar ne pozabijo, je pravla predsednica *DU Murska Sobota Angela Novak*.

Pogostitev je bila v restavraciji

Pevska skupina Rozmarin je spejvala porabske ljudske pesmi

Naša članica *Vera Gašpar* je prejšnji den v Žalci v Sloveniji prejkvzela *Maroltovo* listino za njeno spejvanje in ohranjanje porabski ljudski pesmi (o tom leko več preštete na 2. strani tej novin). Predsednica Slovenske zveze *Andrea Kovács* pa pred-

Lipa. *Duo Horvat* je korajžno igro cejli cajt, dosta smo plesali pa se pogučavali.

Na prireditvi nas je bilau 105 lidi z gosti vred. Finančno pomauči smo dobili od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pa od Sklada *Bethlen*.

Veri Gašpar sta za Maroltovo listino gratulejrala predsednica ZSM Andrea Kovács pa predsednik DSS Karči Holec

sednik DSS *Karel Holec* sta njej gratulejrala.

Na konci so društvi gratulejrali za 25 lejt. Predsednik DSS pa predsednica ZSM sta člane pozvala gnauk na večerjo ali piknik. *Erika Köleš Kiss* nam je prinesla lejpo darilo, *Metka Lajnsček* je prejkdala pozdrave slovenske ministrice *Helene Jaklitsch*, sama je pravla, ka rada pride k nam, dobro se čüti med nami. Upokojenci iz *Murske Sobot*e, *Puconec* pa *Šalovec* so se zahvalili za sodelovanje, našo lü-

Člani veselo brodimō nazaj na fašenske povorke, izlete v Slovenijo, poletne piknike, božične prireditve, srečanja na konci leta ... Nepozabne, lejpe spomine smo si nabrali v 25. lejtaj. Hvala za tau našim predsednicam pa članom vodstva, steri so skrbeli za tau, aj slovenska kultura, tradicije, vōra pa materna reč gorostanejo. Tau erbo ščemo tadale dati mladini, aj *Porabski Slovenci* eške dugo lejt živējo v našoj krajini.

Margit Čuk
članica društva

PREKMURJE

Sabina Sobočan in Sandra Županec

Pri reviji Manager, stera spada pod časopisno hišo Finance, so tudi letos voodabrali 15 najvplivnejših slovenskih menadžerk. Na prvem mestu je ostala Alenka Žnidaršič Kranjc, večinska lastnica skupine Prva, na lišto pa sta prišli tudi dve šefici iz Pomurja, Sabina Sobočan in Sandra Županec.

Sabina Sobočan, direktorica in solastnica firme Varis Lendava, je, kak so zapisali pri Manageri, Pomurka, stera kljubuje koronakrizi. Lendavski Varis je pod njenim vodstvom lani napravilo rekordnih 5,2 milijona evrov čistoga dobička. Firma, stera redi že gotove kaupance za hotele, špitale, domauve za starejše, študentske domauve in večstanovanjske zidane, je mela lani 29,1 milijona čistih prihodkov od prodaje. Večino posla opravijo na tihinskem, največ v Dajčlandi, gé majo 15-procentni tržni delež. »Gradbeništvu je v Dajčlandi v razcvetu, tak ka so si naši kúpki že vnaprej rezervejrali naše zmogljivosti, čiglij so nej niti znali, gda točno do naše kaupance núcali. S svojim dobrim delom v preminauči lejtaj smo prišli tak daleč, ka smo leko voodaberali posle z višišo dodano vrednostjo,« je povedala Sobočanova, stera je vodenje firme pred petimi leti prejkvzela od svojoga očó Štefana.

Sandra Županec tudi v tom žmetnom cajti dobro vodi fabriko Carthago, stera v Odrancaj delo davle 800 lidam. V preminaučóm poslovnóm leti, stero se je končalo julija 2020, so, čiglij je bila pandemija, zvekšali prihodke za 5,6 procenta, na 217,2 milijona evrov, in meli 8,3 milijona evrov dobička. Pohvalijo se tudi, ka so lani napravili 30.000-ti avtomod, letos pa so ške napovedali, ka do do leta 2023 v Ormoži postavili ške eno fabriko.

Silva Eöry

Valentina Novak - višja svetovalka II za šolstvo Slovencev na Madžarskem

»VAV, TEGA SO N

Valentina Novak, ki je v šolskem letu 2018/2019 prišla kot učiteljica asistentka na Dvojezično osnovno šolo Jožefa Košiča na Gornji Senik, je na začetku letošnjega šolskega leta postala tudi višja svetovalka II za šolstvo Slovencev na Madžarskem. To je bil povod, da ji za naš časopis postavimo nekaj vprašanj.

Prav gotovo je vaše delo zdaj še obsežnejše in odgovornejše. Kako ste se ga lotili v prvih tednih?

»Moja zaposlitev je urejena tako, da sem delno zaposlena na Osnovni šoli Kuzma, delno pa na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo. Moje delo se še ni bistveno spremenilo. Ko sem prišla v Porabje, na Dvojezično osnovno šolo Jožefa Košiča, sem imela privilegij, da sem vstopila v razred in med generacijo, ki je bila izjemna, ki me je navdihovala in ki je potrebovala veliko izzivov. Hkrati sem se znašla na pedagoškem parketu, ki ne ustreza potrebam teh otrok. Iskala sem rešitve, da bi jim predstavila svetove, ki jezik, slovenščino postavljajo na vrtiljak vrednega. Tam se je že začelo moje delo, ki ga zdaj s pomočjo Zavoda RS za šolstvo lahko v širši obliki predstavim tudi sodelavcem. Zdi se mi izjemno pomembno, da iz izkušenj, primerov dobre prakse in različnih izpeljanih projektov predstavim možnosti, ki prinašajo v otrokovem znanju viden in merljiv napredek. Hkrati sem z večkratnim opozarjanjem na potrebe po spremembi prevzela odgovornost, da pripravim predloge in usmeritve ter da svetujem, kako bi lahko vsak s svojim delom pripomogel, da bi otroke nagovorili, jih naučili in jim predstavili vrednost, ki jo nudi učenje narodnostnega jezika. Zavod RS za šolstvo nudi veliko možnosti in v nadgrajevanju znanja, podpira tako učitelje kot učence. Letos so za nami jezikovne počitnice, seminar za učitelje, strokovna izobraževanja, znanstvena srečanja, številni projekti in sodelovanja. S pomočjo zavoda se je zagotovilo didaktično gradivo za porabs-

ke šole, vsak mesec pa na šolo prihajajo mesečne revije. Trudim se možnosti obeh ustanov povezati v celoto, ki bi lahko po-

Valentina Novak na gornjeseniški osnovni šoli pred trojezičnim napisom

rabski skupnosti bila v poMOČ (ta beseda je v slovenščini res zelo zgovorna - iti po pomoč - iti k nekemu po moč, nuditi moč). Trudim se delovati povezovalno in verjamem, da imamo vsi v porabskem šolskem prostoru veliko odprtih vrat in možnosti, ki jih lahko šole pre-

Valentina s skupino otrok, ki zelo radi delajo z njo

poznajo kot dodano vrednost. Obe organizaciji, Državna slovenska samouprava in Zveza Slovencev na Madžarskem, podpirata in prav tako iščeta, ponujata možnosti otrokom, učencem in učiteljem. Celoten sistem je naklonjen skupnosti,

krepitvi narodne zavesti in jeziku. To se mi zdi pomembno in hkrati izjemno. Šolski prostor ima veliko možnosti, da to naklonjenost upraviči.

V okviru letošnjega Slovenskega slavističnega kongresa je v Monostru na okrogli mizi beseda tekla tudi o aktualnem položaju slovenskega jezika v Porabju. Takrat ste izpostavili tudi izzive,

ki se pojavljajo v narodnostnem šolstvu v Porabju. Omenili ste, da porabsko dvojezično šolstvo nima toliko težav zaradi pomanjkanja kadrov, ampak bolj zaradi neustreznih učnih načrtov, saj ti niso prilagojeni učenju slovenščine po metodi učenja tujega jezika. Se bo glede tega v bližnji

pouka posameznega predmeta. Poleg snovi, ki jo morajo učenci usvojiti, so predlagane tudi najrazličnejše oblike poučevanja. Učni načrti, ki jih imamo, so prezahtevni za učence in niso v pomoč učitelju. Učitelji slovenščine in spoznavanja slovenstva smo se znašli v neprijetni situaciji, ko odvisno od generacije, učencev sproti prilagajamo vsebine. Učbeniki in delovni zvezki so prezahtevni, tako da sami pripravljamo delovne liste, načrtujemo ure in prilagajamo vsebine, teme. Svoboda, ki jo nudi tourstno načrtovanje in poučevanje, je lahko velika prednost, če je učitelj več poučevanja slovenščine po metodologiji poučevanja tujega jezika, če si pripravi kakovosten letni učni načrt in če uporablja kakovostne vsebine, ki so ciljno podkrepljene in v samem učnem procesu prilagojene posamezni starosti otroka. Menim, da smo učitelji v Porabju v relativno kaotičnem stanju, nismo poenoteni, če odpremo samo vprašanje minimalnih standardov. Torej, kaj je tisto, kar mora vedeti vsak učenec, ko konča prvi, drugi, tretji ... razred. Tako je včasih nedopustno, ko učenci prve triade obravnavajo isto snov v višjih razredih kot novo snov. Verjamem v moč skupine in v izkušnje, ki jih imajo sodelavke in sodelavci, in upam, da bo izziv, pred katerim stojimo, prepoznan kot tisti, ki ga lahko dopolnimo, izpopolnimo in izpeljemo samo skupaj. Recept za uspeh je dokaj preprost, potrebujemo izkušnje, primere dobre prakse, složnost skupine, zaupanje in vseprisotno misel na otroke, pred katere stopamo. Vsebine moramo pripraviti, ustvariti tako, da učenca skozi proces, ki ga nudi šolski sistem, torej pet ur slovenščine na teden in ena ura spoznavanja slovenstva, pripeljemo do osnovnega, če ne zavidljivega znanja slovenskega jezika. To verjetno pričakujejo tudi starši, skupnost. Vem, da se to da.

VAŠI SPOSOBNI!«

Zaupam v otroke, želim verjeti, da smo učitelji danemu izzivu kos. Da bomo skupaj razumeli, koliko dobrega in vrednega je v okolju, v katerem odraščajo ti otroci. Da je dvojezičnost izjemna družbena kategorija, ki posamezniku omogoča večkulturni razvoj. S tako bogato kulturno dediščino, kot jo ima Porabje, s porabsčino, s toliko

Pri mlajših učencih potrebuješ veliko domišljije, da jih motiviraš pri pouku jezika

zgodbami, ki so se rodile tukaj, je ta zelena kollina zakladnica, ki jo bo marsikdo še prišel občudovat. Včasih se mi zdi, da je Porabje sramežljivo, včasih, da je pozabilo na svojo ceno. Včasih, da je preskromno. Včasih si želim, da bi ga videli takšnega, kot ga vidimo tisti, ki vanj vstopamo kot gosti.«

V bistvu je res skoraj nekaj nepojmljivega, da imaš vsak teden na urniku pet ur slovenskega jezika in še uro spoznavanja slovenstva, pa se v osmih letih ne naučiš vsaj osnovne komunikacije v tem jeziku.

»Glede tega se z vami strinjam. Karkoli in kjerkoli so razlogi, je nujno, da v porabskem šolskem prostoru določene stvari pregledamo, naredimo evalvacijo in se poskušamo med sabo iskreno pogovoriti, kako naprej. Veliko ur, interesnih in obšolskih dejavnosti je hvalevrednih. To se mi zdi pomembno poudariti. Starši otrok, ki so hodili na dvo-

jezično šolo, velikokrat pripovedujejo, kako je bilo, ko so hodili na šolo, kako so se učili in očitno več kot uspešno naučili slovenščino. Opazujem, sodelujem pri poletnih taborih, ki potekajo v Porabju, še in še mladih ljudi je povezanih v uspešno, složno kreiranje. Poglejte gledališke skupine, plesne, pevske skupine, naše mlade študente, ki zdaj v Ljubljani pogumno predstavljajo skupnost, iz katere prihajajo. Veliko je odličnih učiteljev, mentorjev!

Mislím, da je dober učitelj vedno v procesu izpraševanja, samoevalvacij in nenazadnje v procesu učenja. In če vse to počne z mislimi na otroka, mislim, da je to lahko pravi trampolin nenehnih sprememb, inovativnosti in ustvarjalnosti.

Seveda je poudarek na obeh dvojezičnih

osnovnih šolah, pomembno pa je tudi poučevanje slovenskega jezika v Monoštru, tako na osnovnošolski kot srednješolski ravni. Vemo, da sta gimnazija in ena izmed monoštrskih osnovnih šol v letošnjem letu prešli pod okrilje cerkve. Kot slišimo, pri poučevanju slovenskega jezika ni prišlo do bistvenih sprememb.

»Menim, da sta Katoliška osnovna šola in gimnazija sv. Gottharda naredili nekaj zelo pomembnega. Velik premik je na osnovnošolski ravni, kjer so slovenščino prepoznali kot dodano vrednost šole in jo učencem ponudili kot narodnostni jezik v drugem, tretjem in petem razredu. Na gimnazijski ravni se slovenščina poučuje kot narodnostni predmet, in sicer pet ur slovenščine ter ena ura spoznavanja slovenstva, tuji jezik (tri do štiri ure na teden) in tudi kot krožek (dve uri na teden). Učitelj slovenščine na gimnaziji vedno znova dokazuje, kako močno

lahko vpliva na učenje in motiviranost dijakov učitelj sam z zgledom, pripravljenostjo, pozitivno naravnostjo do jezika, do slovenščine. Otroci imajo pogosto radi slovenščino, ker imajo radi človeka, ki govori slovensko, učitelja. Tega vidika ne smemo nikoli zanemariti. Slovenščina na gimnaziji je v novem, svežem razcvetu in verjamem, da bo učitelj poskrbel, da bo polje jezika bogato, pisano in zdravo.«

Vemo, da imate tudi umetniško žilico. V Porabju ste kot scenaristka in režiserka pomagali pri pripravi številnih programov ob kulturnih in drugih podobnih prireditvah.

Na odru monoštrske gledališke dvorane z učenko in predsednico ZSM po uspešnem recitalu, ki ga je sestavila in režirala ob 30-letnici Zveze

Dejstvo je, da nastopajoči, med njimi so predvsem mladi, s temi nastopi krepijo tudi svojo narodnostno zavest, zavedanje o tem, da so Slovenci. Za učenje jezika torej ni pomembno samo tisto, kar se dogaja v učilnici, ampak tudi tisto, kar se dogaja izven nje, v vsakodnevnem življenju.

»Iskreno mislim, da se največ jezika lahko naučimo tam, kjer je naša strast, kjer čutimo, da nas tisto, kar počnemo, izpopolnjuje, dograjuje. Delo na odru z našimi, vašimi učenci je nekaj izjemnega. Bili bi navdušeni, kakšen proces poteka s pomočjo odra, kako učenci ob izzivih rastejo, kako neverjetno hitro napredujejo. Menim, da je oder prostor, kjer se dogajajo čudeži, kjer vladajo drugačne zakonitosti. Mladi ljudje se medgeneracijsko povezujejo, pilijo znanje jezika na različnih ravneh.

Oder od mladih zahteva globoko empatijo, dober instinkt. Vedno jim pravim, ti nisi zdajti, ti misli, kot misli tvoj lik ... To jim je všeč in to iz njih praviloma izvabi neverjetne sposobnosti. Zanimivo bi bilo, če bi to vprašanje naslovili tudi nanje, na te mlade, kako oni vse skupaj dojemajo. Nekaj izjemnega se mi zdi, ko se pridejo na koncu proslav, predstav objet in se mi zahvalijo. Ko nekdo reče, hvala, da sem lahko sodeloval, je to plačilo, ki ima neizmerljivo vrednost. Proces nastajanja nikoli ni lahek. Velikokrat gre čez mejo, ne zmorejo, se jezijo, mi pravijo, tjuma boj že'. Ti

procesi niso tako lepi, uspešni, kot je končni rezultat. Ampak je vredno! Vedno, ko se lotim prireditve, predstav, poskušam razmišljati, kako bi nagovorila Porabce. Praviloma poskušam vključiti porabsko besedo, da bi se poistovetili s ponosom, ki ga nosi avtohton jezik, z idejo, kaj pomeni biti Porabski Slovenec. Spovedanim na odru držim ogledalo Porabju, kot ga jaz vidim. Ko se aplaudira jeziku in tem mladim posameznikom ter ideji, ki jo skupina želi predstaviti, se velikokrat zgodi, da ob čestitkah Porabci pravite: 'Vav, tega so naši sposobni.' Ja, vse to ste vi in vaši mladi. Včasih potrebujemo samo nekoga, ki nam pokaže našo vrednost, ker je čas neizprosno pogajalec pripadnosti.«

Silva Eöry

Fotografije: Silva Eöry in osebni arhiv Valentine Novak

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Odpelajo liske

Eden najlepši letni čas je gesen, nej je vrauča, nej je mrzlo, vsefele sadje zreji, depa najlepše so itak barve tašoga reda. Tau lepo gesensko barvo narava dobi od liske, stere vsefela barve dobijo od prvoga mraza. Dočas, ka so na drejvi, se leko radüvamo listjam, depa kak dolaspadnejo z drejv, že samo nevolu mamu z njimi. Sploj pa zdaj, gda je že nej slobaudno liske žgati. Depa ka leko te delamo? Po vasaj je še nej nevolu, zato ka tam dolaspadnejo pa pod drejvov tasprnejo, ali se pa vküppograblajo pa v edno grabo odpelajo. Po varašaj je že cejlak ovak, tam, če liske na beton ali asfalt spadne, ne more ostati. Odtistec odpelati trbej, depa kama? V Somboteli so zdaj tau problemu rejšili, SZOVA d.o.o. tau leto kraj od ramov vozi liske. Če je stoj prosi, te v pet dnevaj odpelajo od rama, depa samo tak, če je v »big bag« žakle sklajeno. Tej žakli so 2 m3 velki, steri se od firme Szova leko küpijo. Za en žakel 12.700 forintov trbej plačati. V tau cejni je nutrazračunano tau tö, ka smetje odpelajo, depa prazen žakel mora tam ostati. Depa na tau fejst skrb trbej meti, ka v te žakel se samo listje pa trava leko nutraskladejo. Če kaj drugo se tö nutrasklade, te cejli žakel nazaj domau pripelajo pa plus 10.000 forintov de trbello plačati za prevoz. Tau leto se pokaže, kelko lüstva de prosilo te žakle. Če de se vrejndno s tejm spravlati, te do drugo leto znauva meli »big bag« žakle. Depa kak vejmo, lüstvo je fejst kreativno, edni, steri majo avto, sploj pa če še prikaulico tö majo, si sami sebi tazvozijo. Samo baja je tau, ka nej ta, kama bi trbello, liki ta, gde nej trbej plačati. Tau je tö gvüšno, ka nedo daleč pelali, na okrajma varaša ali v kakšnom parki spraznijo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Rok Svetlič je novi ustavni sodnik

Državni zbor je na tajnem glasovanju za novega ustavnega sodnika potrdil Roka Svetliča. Glasovnice je prevzelo 46 poslank in poslancev, ki so vsi podprli Svetličovo imenovanje. Poslanci LMŠ, SD, Levice, SAB in nepovezani poslanci so že pred samim glasovanjem Svetliču javno odrekli podporo. V krajšem nagovoru po izvolitvi se je novi ustavni sodnik zahvalil za izkazano podporo. Svetlič je bil sicer četrti kandidat, ki ga je predsednik republike Borut Pahor predlagal za naslednika sodnice Dunje Jadek Pensa, ki se ji je mandat iztekel že julija lani. Pred njim je za ustavne sodnike predlagal Andraža Terška in Anžeta Erbežnika, na podlagi javnega poziva, ter Janeza Kranjca po lastni izbiri, a nobeden od njih ni dobil zadostne podpore, 46 poslanskih glasov.

Omejitev parkiranja za tovorna vozila

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji (Dars) je avtocestna postajališča opremila z znaki, ki na označenih parkirnih mestih zapovedujejo parkiranje težkih tovornih vozil in avtobusov za največ 25 ur. Po preteku tega roka jih bodo morali vozniki odpeljati s počivališča. Parkiranje vozil na počivališčih avtocest in hitrih cest ureja novi zakon o pravih cestnega prometa. Skladno z njim so lahko avtobusi in težka tovorna vozila na označenih parkirnih mestih parkirani največ 25 ur. Če je promet tovornih vozil z odredbo o omejitvi ali prepovedi prometa omejen ali prepovedan za več kot 25 ur, pa je dovoljeno parkiranje za čas omejitve ali prepovedi prometa tovornih vozil. Kot navajajo na Darsu, morajo vozniki na notranji strani vetrobranskega stekla vidno označiti čas in datum začetka parkiranja. Za prekoračitev 25-urnega parkiranja so predvidene globe, ki znašajo po 300 evrov za voznika in odgovorno osebo in 1000 evrov za pravno osebo.

MOTIVIRANI MLADI IZ PORABJA NA DELAVNICI KRATKIH FILMOV

Projekt M.A.J. - mreža (mladi) Alpe Jadran se je za letos zadnjič srečala še v Porabju. Organizatorji projekta M.A.J. so SGZ - Slovenska gospodarska zveza v Celovcu (Avstrija), Zveza slovenskih društev na Hrvaškem (Hrvaška), SDGZ - Slovensko deželno gospodarsko združenje (Italija) in

so skrbno izbrane. Projekt smo tako izvajali tudi v najbolj skritih in manj znanih kottičkih zamejstva. Največje bogastvo projekta pa so na novo stkana prijateljstva med mladimi, ki jih povezuje življenje v alpsko-jadranski regiji in ljubezen do slovenskega jezika. Projekt v celoti financira

Mladi Porabci z Nikom Wakounigom z avstrijske Koroške

RASK - Razvojna agencija slovenska krajina (Madžarska). Tovrsten projekt je edinstven v regiji. Združevanje mladih in proaktivnih zamejskih Slovencev preko projekta poteka

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

12. in 13. novembra je potekal zadnji program projekta M.A.J. v Slovenskem kulturnem in informativnem centru

Na predavanju Dušana Mukiča, novinarja oddaj Slovenski utrinki

že 4. leto zapored. Kljub težkim razmeram v zadnjih dveh letih so organizatorji uspeli organizirati v letošnjem letu 3 dogodke v živo (Celovec - AT, Reka - HR, Monošter - HU) in 2 spletna seminarja. Rdeča nit je vedno gospodarstvo in možnosti povezovanja v regiji. Lokacije in vsebine dogodkov

v Monoštru. Zanimive aktivnosti so čakale udeležence, ki so na koncu dogodka tudi ustvarili nekaj nepozabnega. Udeležili smo se delavnice kratkih filmov, kjer smo dobili celovito znanje o pripravljanju video posnetkov. Čeprav se je naša generacija rodila v obdobju revolucije digitalnih

SLOVENSKI ZAJTRK NA VZORČNI KMETIJI NA GORNJEM SENIKU

Generalni konzulat R Slovenije je 18. novembra vabil na Slovenski zajtrk na Vzorčno kmetijo na Gornjem Seniku. Vabilu so se odzvali podpredsednik županijske skupščine Železne županije, predstavniki porabskih slovenskih organizacij in nekaterih vgojno-izobraževalnih institucij, predstavniki cerkve

z obeh strani meje, slovenski čebelarji in domači pridelovalci. Generalna konzulka Metka Lajnšček je poudarila, da so medene (kasneje slovenske) zajtrke začeli organizirati na pobudo slovenskih čebelarjev, ki so dali tudi pobudo za svetovni dan čebel. Tradicionalni medeni zajtrk je sestavljen iz medu, masla, kruha, čaja ali mleka, ne smejo pa manjkati jabolka. (Več o prireditvi v naslednji številki.)

MS

tehniki, smo dobili številne nove informacije. *Niko Wakounig*, ki dela pri SGZ na avstrijskem Koroškem, nas je popeljal v svet snemanja, s pomočjo njega smo porabski najstniki pridobili o tej temi osnovno znanje.

Na začetku smo imeli zanimivo predavanje o osvetlitvi, pomembnosti nastavitve kamere in o snemanju na terenu. Tudi porabski slavist in novinar *Dušan Mukič* nas je obiskal in pripovedoval o svoji službi oziroma o tem, na kaj mora paziti novinar in kako oni pripravljajo televizijsko oddajo Slovenski utrinki. Vsa tehnika nam je bila na voljo in smo jo vsi tudi lahko preizkusili, potem pa smo novo znanje prenesli v prakso. Zveza Slovencev na Madžarskem je organizirala razstavo iz del 20. mednarodne likovne kolonije in smo na otvoritvi posneli film. Našo ekipo smo razdelili v tri skupine. Prva skupina je bila odgovorna za

posnetke o stvaritvah umetnikov, predstavili so kipe in slike, ki so jih umetniki iz Slovenije in Madžarske naredili v avgustu 2021. Drugi tim je snemal celo otvoritev oziroma govore na njej. Ostali pa so naredili intervjuje z ljudmi, ki so se udeležili razstave.

V soboto pa smo naredili levji del posla, saj smo dan posvetili urejanju in montaži. Čeprav je bil ta del delavnice najtežji, smo premagali ovire skupaj, s timskim delom. Morali smo pomagati drug drugemu in si izmišljati nove ideje. Rezultat je super in je vreden ogleda. Niko je začel svoje predavanje s tem stavkom: »Že ena sama slika pove več kot tisoč besed, kaj šele film?« Naš film traja „zgoj“ 4 minute, toda res pove in pokaže gledalcem vse.

Organizatorji projekta si želijo tudi v prihodnje sodelovanja z mladimi v regiji. V pripravi je novi program za leto 2022!

Vesna Hodnik Nikolič in Noémi Illés

Poročilo podpredsednika vlade

16. novembra so člani Odbora za narodnosti v madžarskem Parlamentu na seji prislunili poročilu podpredsednika vlade, odgovornega za nacionalno politiko ter narodnostna in cerkvena vprašanja, Zsolta Semjéna.

Tudi slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss mu je postavila nekaj vprašanj. Med drugim

niki večinskega naroda bolje spoznali zgodovino in kulturo manjšin, s katerimi skupaj živijo. Zagovornica se je obrnila na podpredsednika vlade s prošnjo, naj bi narodnostne domačije bile deležne sistemskih finančnih in strokovnih pomoči. Njeno tretje vprašanje je bilo povezano z odlikovanji in nagradami.

Podpredsednik vlade Zsolt Semjén (z desne) in državni sekretar Miklós Soltész

je govorila o pogodbah med narodnostnimi samoupravami, ki so upravljalci izobraževalnih institucij, in med Ministrstvom za človeške vire; le-te naj bi se obnovile v tem letu. Vsote podpore, ki so bile določene pred petimi leti, več ne zagotavljajo kvalitetnega delovanja vzgojnoizobraževalnih institucij, ki so bile prav zaradi tega privlačne tako staršem kot učencem. Zaposila je podpredsednika vlade, naj vpliva na to, da bi se obnovljene pogodbe podpisale še decembra ali najkasneje januarja pod finančnimi pogoji, ki bi bili ugodni za narodnostne samouprave.

Njena druga prošnja se je nanašala na financiranje narodnostnih domačij.

Narodnosti imajo in upravljajo s precejšnjim številom raznih zbirk (umetnostnih ali etnoloških) in domačij. Sistemsko financiranje delovanja in osebja domačij ni zagotovljeno. T. i. narodnostne domačije dvignejo privlačnost določenih turističnih destinacij, s pomočjo svojih zbirk ali dejavnosti pripomorejo k temu, da bi pripad-

člani narodnostnih skupnosti opravljajo odgovorno in raznoliko delo na vseh področjih življenja. Za delovanje skupnosti Vlada Madžarske zagotavlja pravni okvir in ga podpira z znatno finančno podporo. Zagovornica je prosila, naj se vlada pri podelitvi visokih državnih priznanj in odlikovanj ozira tudi na zaslužne člane narodnostnih skupnosti. Nadalje je prosila, naj se presodi, ali se poleg odlikovanja Pro Cultura Minoritatum Hungariae ne bi dala tudi denarna nagrada, saj večina odlikovancev s to nagrado opravlja svoje delo v skupnosti ob službi in brez plačila. Zagovornica se je zahvalila državnemu sekretarju za narodnostna in cerkvena vprašanja in njegovim sodelavcem ter sodelavcem finančnega in zunanjega ministrstva za pomoč pri razpisih natečajev Gospodarskega razvojnega programa za Slovensko Porabje, ki zagotavlja nadaljnji razvoj pokrajine ob Rabi in tudi same slovenske skupnosti.

F. Sütő

Pod Srebrnim brejgom ...

... ministri tadale vcejlak po svoje delajo, niške eške nej gorplačo. Zaprav, vsi eške na svoji staucaj sedijo. Té slovenski fenomen je v svejti že trno poznani grato. Enomi vönajdejo, ka je porcije nej plačo, kak bi trbelo, tadale sedi na stauci. Drugi tajkuna napelava, aj porcije ne plača, tadale je minister. Tretjomi vönajdejo, kak je vsefele na pau privat za covid küpo. Nej s svojimi pejnezami tau delo, tadale se na teveni na lidi čemeru. Zavole smo od nji dojpovedali, od vsega toga bi leko koga eške glava začnila boleti. Iz vsega toga je vöprišlo, ka se na velke na volitve čaka. Tak se na enom kraji vüpanje narodilo, pri tisti, ka eške sedijo, vüpanje pomalek že dojvgsasne. Tau vüpanje, ka znauva na svoje stauce si doj sedejo. Za tri stranke (partije), stere toga časa koalicio vküper držijo, zagnauk nikšnoga vüpanja nemajo, ka nazaj v parlament pridejo.

Slovenski nogometiši na svetovno prvenstvo v Katar nedo šli, tau se je že trno dolgo vedlo. Če eške paumnite, že smo od toga pisali. Zdaj so analize na redej. Nej samo ena analiza je vöprišla, ka je naupek šlau, ka se je do toga velkoga želenja nej prišlo. Najvekšo istino je ena takša analiza povedla: s tau kvaliteto je vse vküper najbole realno, več je za čakati nej bilau. Pa je tau povedo človek, steri je v začetki kvalifikacij na velke pripovejdo, ka Slovenija po dugi lejtaj dun reprezentanco ma, stera leko znauva čüde naredi. Tau samo od toga pripovejda, ka senjati je eno, realno pa vcejlak neka drugoga. Zatoga volo tö, ka té najvišiši funkcionar pri nogometi je gučo, mamu kvaliteto za velke pripovejsti. Eni že škejo, ka se ranč toga človeka vömini pa selektora reprezentance ranč tak. V vsejm tejm bojnjanji, ka je pri nogometi naupek šlau, se nauva smučarska zvezda narodila. Andreja Slokar se zové. O njenom talenti se je že neka lejt gučalo, depa vsigdar je z nogami kaj nej vredi bilau. Zdaj, kak vögleda, je vse tau za njauv ostanolo, na zadnjoj tekmi je cejlo kokurencu za seuv pistila. Njena popularnost je eštje bole zrasla po tejm, gda je prve intervjuje v angleščini davala. Rejsan, nauva zvezda svetovnoga smučanja se je narodila.

Narodila se je nauva metoda tö, kak covid doj staviti. Mlajši v šaulaj se sami morajo testeirati. Tau se »samotestiranje« zové. Že se je dolgo od toga gučalo, že bi se kakši mesec nazaj moglo začniti. Depa ministrstvo za zdravdje je takše tanače davalo, ka zvekšoga se je nej vedlo, kak aj se tau dela. Zdaj so tanači takši bili, ka zvekšoga so ga školnicke rezmeli, vse vküper funkcionejra. Zagnauk funkcionejra, ka eni stariške na prvi den toga samotestiranja že pred šaulami so protestejrali. Zakoj, uni sami znajo. Zaprav, tau so tisti, ka v betek ne vörvlejo. Vse več mlajšov pa zanuva doma v karanteni mora ostanoti, šaule pa se nedo zapejrale, kak se je na sprtolejt godilo. Špitali pa so do vreka puni betežnikov, prazni postel skur več nega. Medicinske sestre pa vsi drugi po špitalaj kumaj eške z delom ladajo. Pomagat so njim študenti medicine prišli pa eške slovenska vojska je kcuj stanola. Pravijo, ka štrti vrek epidemije se leko eške čaka. Vse vküper trno lagvo vögleda.

Naš Srebrni brejg, kak bi se od vsega toga malo nut v sebe pogrozno. Zavolo njega bi trno dobro bilau, ka té betek se gnauk že na nikoj deje. Un bi tö šau pomagat, depa ne more se z mesta geniti.

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

Maske spet obvezne

Na zasedanju vlade prejšnjo sredo so poostrili nekatere ukrepe, povezane s četrtim valom epidemije. Tako so od 19. novembra od 24. ure ponovno obvezne maske v zaprtih prostorih (izjeme so pisarne in prizorišča športnih dogodkov), dogodka z nad 500 udeleženci lahko obiskujemo le z izkaznico o cepljenju, za zdravstvene delavce bo obvezno tretje cepljenje. Po mnenju vodje kabineta ministra Gergelya Gulyása je vrhunec četrtega vala epidemije pričakovati proti koncu novembra, na začetku decembra. Vlada državljanom predlaga, naj se dajo tudi tretjič cepiti, cepiva je zadosti, zmanjkalo je le cepivo Sputnik. Zdravstveni delavci morajo dobiti tretji odmerek najkasneje sedem mesecev po drugem odmerku. Sankcije za tiste, ki bodo tretji odmerek zavrnili, bodo enake kot prej, torej izgubili bodo službo.

Obvezno nošenje mask ne velja enotno za šolarje, ravnatelj šol se lahko sami odločijo, ali ga predpišejo učencem. Vlada ne razmišlja o uvedbi pouka na daljavo. Ta teden potekajo po državi cepljenja, ki se jih lahko udeleži kdorkoli brez predhodne prijave.

Tiskovna konferenca opozicijskega kandidata

Kandidat za premiera združene opozicije na spomladanskih volitvah Péter Márki Zay je na tiskovni konferenci, ki jo je pripravil na južni meji, poudaril, da opozicija ob morebitni zmagi na volitvah ne bi odstranila ograje z meje, kakor trdi to sedanja vlada. Če bi opozicija zmagala na volitvah, bi okrepila mejno policijo – tudi če bi vire za to odzela drugim področjem – saj ograja sama brez ljudi ne more obvarovati države. V zvezi z migracijami je opozicija postavila velik transparent, na katerem je ob Soroševem priimku bila velika ničla, ob imenu Viktorja Orbána pa številka 55.297. Številke je uporabila kot dokazilo, da po Soroševi zaslugi v državo ni prispel noben migrant, toda po podatkih Centralnega statističnega urada je v letu 2019 dala država dovoljenje za bivanje 55 tisoč ljudem iz tretjih držav. Ljudi izven držav EU se je lani k nam priselilo kakih 47 tisoč.

Po cipelaj sem ga spoznala

Tašo lüstvo, steri dobro znajo, steri radi pripovedjajo, dostakrat gorapoiščem. Kak grbanje ne more vse vküppobradi, tak tej tō vsigdar vejo nika nauvoga prajti. Tak je tau bilau prejšnji keden, gda sem v Varaši pri Djauskom Margiti, po možej Trajbar, odo. Oni so mi že dostakrat pripovedjali, depa itak dosta vse kaj tašoga sem zvedo, ka sem dotejgamau nej vedo.

- *Tetica Margit, gnauk sem niše stare papire gleda pa tam sem vido, ka vaš dejdek so birauv bili v Andovci, dja sem tau dotejga mau spoj nej vedo, gučali bi mena malo od tauga?*

Djaustji Margit vsigdar rad pripovejda

- *Gda so vaš dejdek mrlji?*

»Dejdek je leta 1965 mrau, depa zopojdo obadvej bojn, kak prvo

je edno cejv dala pa te tak so z njega vodau dolapistili.«

- *Dejdek so kelko mlajšov meli?*

»Tri dekle so meli, Ano, Treško, mojo mater, pa Marijo, stera, gda je rodila, je mrla dvadvajsti lejt stara. Te je ranč bojna bejla, nej bilau doktora pa je mogla mrejt, zato ka je krv tastekla.«

- *Pa odkec valaun so bili vaš oča?*

»On je tū iz Andovec bejo, depa v Meriki v Betlehema se je naraudo, zato ka njegvi oča pa mati sta v Meriki delala. Tam spodkar na spaudnjom tali vesi so meli eden spoj mali ram, na srejt je bejla tjojnja, na dvauvoj kraji pa dveje male iže. Kak dja tak brat Rudi sva se tam naraudila. Gnauk že potistim, ka sta se mati pa oča oženila, je oča v Avstrijo ušo delat. Zaka, zaka nej, mati je za en keden za njim ušla, depa spoj nej vejdl, gde dela. Zvün tauga edno rejč nej vejdl nemški pa eden filer pejne nej mejla pri saba. Ne vej, kak dugo je odla, vej en mesec, ka tanajšla, depa kak, tau do gneden niške ne vej. Depa tau je gvušno, ka če bi se tam nej najšla, te bi se dja nej naraudila.«

- *Kelko bratov so meli vaš oča?*

»Tri, Frenkina, Pištana pa Jenóna. Moj oča, Jenó pa Pišta so doma v vesi ostali, Frenki je v Meriko odišo. Pišta je v bojno

kami, stera je po pošti pošilo.«
- *Doma je tak velko srmastvo bilau, vej pa vse so odnesli*

Dejdek, steri je birauv (žipán) bijo v Andovcaj

(državi je trbelo dojdavati), ka je doma pri rami bilau, nej?

tak smo se leko rejšili od tauga, ka mi mlajši pa stariške smo se k Kovačini spatjivali. Etak so nikoga nej odpelali, depa vse, ka je doma pri rami bilau, so odnesli, kak lejs na strejo tak gvant vō z omara.

- *Margit, vas je šest mlajšov bilau, te še oča, mati, dejdek pa baba. Kak ste mesto meli v tistom malom rami, gde je samo edna iža bila?*

»Ne vej, kak smo mesto meli, depa tau vej, ka štiri poste so bile v iži. V tjojnja, gda smo obed meli, te smo nej nagnauk djel, vsigdar trdje, štirdje tak eden za drūdijm, gnauk eden, gnauk drūgi.«

- *Kak je bilau na božič?*

Mati pa oče

»Moj dejdek, od materé oča, je spoj čeden človek bejo. Depa on je v šaulo nej odo, nej vedo nej šteti pa nej pejsati, zato ka še mali bejo, gda so ma stariške mrlji. On je tō od tauga rama, od Djaustji bejo, kak sem se dja naraudila, zvau se je pa Kovač. On je nej bejo vōnavčeni, depa itak je znau vse, če kaj vesi trbelo tanaprajti, te so vsigdar njega zvali. Gda je cejli den po vesi odo, tašoga reda se je večkrat zgaudio, ka se je napijo, te je večkrat bešejtivo babo, depa do nas, do mlajšov (do vnukov) je vsigdar dober bejo. Po večeraj je nam taše pravljice gučo,

tak je drūgo preživo. Istina, gda je na fronti odo, te je nej v prvov vrsti stau, liki ozark tam, gde je künja bejla, gde je menje golaubišov bilau.«

- *Vi ste leta 1965 še doma bili?*

»Te sem že nej bejla doma, zato ka dja sem se leta 1964 oženila, pa te sem dja že v Ritkarovci bejla. Baukše ka sem nej vidla, kak se je dejdak mantrau, najbola te, gda se ma je voda stavela. Te je tak kričo od bolezn, ka je cejla ves čula. Moj oča je vnoči prej po gauštja ušo k večkoj babi, aj pride pa pomaga, zato ka tisto mantranje je že nej bilau vōprestati. Veška baba

Cejla Djaustjina družina: mati, oče pa šest mlajšov; Margit je v zadnji vrsti druga z leje

Margit z možaum pa tremi čerami

odišo, depa domau je več nej prejšo. Frenki je nam dosta pomago kak s pejnazami tak s pa

»Mi smo velko srečo meli, ka Djūštjin Lujzi je nam vōovado, ka nas tū štjejo odpelati. Samo

»Te je še nej bilau darila kak zdaj, depa itak smo ga fejt čakali. Mi smo se že tauma veselili, gda je krstna botra dvejškatüle saloncutjer nam poslala na krispan. Nam je krispan vsigdar ati prineso, eden velki prt je nase djau, aj ga ne spoznamo. Dougo so nam nej vōovadili, depa gda sem vekša bejla, te sem po cipelaj spoznala, ka je tau naš ati. Tau dobro vej, ka tašoga reda je moja mama vsigdar djaukala, mi smo pa z babov popejvali pa molili.«

(Kejp na 1. strani: Djauski Margit z možaum.)

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas – 8.

PRIPOVEJSTI OD STARI SLAVOV

Živa pa Morana, življenje pa smrt, sta boginji, sterivi smo nazadnje spoznali. S tejm se vidi, ka je pri naši stari Slavaj emancipacija živela eške prva, kak si go je gnešnji svejt vözbrodo. Malo baukše povejdano, gda je emancipacija vse bole živeti začnila. Ranč pri tej dvej boginjaj bi si stoj leko brodo, kak sta trno visko bile postavljenivi. Tevi dvej, sterivi življenje začneta pa ga zgotovita.

Mokoš je duge roke mejla. Z njimi je leko velko prdiva napravla

Ena druga je naprej valaun bila, za bole vekšo so go meli.

Mokoš

Tau je boginja, stero so na velke častili pa so se go trno bodjali. Mokoš je enoga največi bogov, Perüna žena bila. Tak smo do toga tö prišli, ka nej samo eden baug ali boginja sta zdana bila. Na, nejsta se zdala, kak tau gnes razmejmo. Eden z drugim sta zvezaniva bila. Depa una je Perünova žena samo pau leta bila, drugoga pau leta je Volosova žena bila. Tak sta si tejva dva največšiva slavskiva boga njau talala. Leko pa vcejlak ovak povejmo, Mokoš si je gnauk enoga, drgauč drugoga vöodebrala. S tejm, steroga je mejla, se je njena funkcija tö vöminila. S tejm, gda od fukcije parpovejdamo, od toga rejč dé, ka je delala, za koj je pozvana bila. Gda je s Perünom bila, je vse njegvo delala; skrb za rodnost, za pauv je mejla. Gda si je Volosa odebrala, je tak kak un, tüdi za svejt pod zemlov, za mrtve, skrb mejla. Na dveraj v paut pod zemlo je tam pasko mejla, steri nut dé, steri venej ostane. S tem je boginja, stera življenje v dar da ali pa ga vkrajzeme. V tejm se vidi, ka

so go kak Perünovo ženo radi meli, kak Volosovo pa so se go bodjali. Leko povejmo, ka v sebi dva lica je nosila. V cejlom leti pa so ene druge njene funkcije glavne ostanole, tau je vse tisto, ka ženske delajo.

Vuna pa len

Iz vune pa lena so prdivo delali vse do platna, iz steroga so si vse, ka je trbelo za oblečti, napravli. Če bole moderno povejmo, tomi cejlomi procesi je patraun ali zavetnik Mokoš bila. Zaprav, že od tistoga dale, gda se len seja, se ženje, pri ovcaj (po vogrsko birka) pa od tistoga dela tadale, gda njoj vuno doj rejžejo. Leko bi prajli, ka naši stari Slavi so se v Mokošino delo goroblačili ali pa nutravnali, kak tö šegau mamu prajti. Brezi lena pa vune bi skur gauli kaulak ojdili. Skur zatoga volo, ka nut v živalske kauže so se tö odejali, depa brezi lena pa vune nej šlau. Boginja Mokoš je tau njino delo s tejma dvema materialoma ravnala, ji je pri njem varvala, ji njiva zavetnica bila. Iz toga so religiozne šege vöprišle. Zaprav nej samo šege, že nekše fele regule so bile, ka se smej pa ka nej. Že vejmo, kak skur vsikši baug pa boginja svoj den v tedni ma. Njeni den je petek biu. Iz toga je vöprišlo, ka v petek se ne smej ena dela delati. Ne smej se vuna dojrezati, nej presti, nej tkati, nej gvant prati. Eške neka se zavolo Mokoše nej smelo; v petek nej bilau slobaudno seksati, kak bi tau gnes prajli. Stera ženska té regul nej poštvjala, velka baja je nad njau prišla. Povejmo, ženska na petek platno v potoki pere, gvüšno, ka go voda vzeme. Stra je velki majster, smo že gnauk pripovejdali pa tau se je zvekšoga poštvvalo. Zatoga volo tö, ka so ene na drugo pasko mele, aj kaj takšoga ne delajo. Leko straj drugo tö zaodi, nej samo tisto, stera je »grej« delala. Ovce več vune nedo davale, če do njim v petek vuno dojrezali. Nauč de žmetna za vsikšo tisto, stera bi kakšo drugo delo delala. Gda pa se je vse poštvvalo, kak mora biti, Mokoša je dobra do nji bila. V eni krajinaj, kak tüdi naši, so se k njoj mlade ženske z molitvami obračale, aj dobroga moškoga dobijo pa aj zdrave mlajše majo. Tau smo že pri boginji Živi srečali, depa Mokoš je tista, stera več vala. Zaprav, baukše dvej prositi, se njima moliti, kak pa samo k enoj se obračati. Že gda so držino mele, so se njoj molile za zdravdje, za mer v držini, aj se nika takšnoga ne zgodi, ka bi držina raznok spadnola. Leko si brodim, ka ranč »tisti lejpo delo« na petek bi z držino leko tau napravlo. Nesterni Mokoši eške eno velko delo kcuj davajo, nej samo tisto, ka varvle pa ali pa bajo na nji pozove, gda skrak vode perejo. Nej samo perice eške drugo takše delo je njeno bilau.

Voda živa, voda mrtva

Brezi vode nega življenja, tau se že dugo vej. Tau

se vej, od gda té svejt stodji. Mokoša aj bi boginja vode tö bila. Brez nje nega vode, nega vsega tistoga, ka voda človeki dava. Vejmo, že od inda so lidge po vodej kračišo paut od enoga kraja do drugoga iskali. V vodaj so si gesti najšli, nej malo gestija, ribe, rake, ftiče na vodej pa tak naprej pa tak tadale. Njivo delo je Mokoš napelavala, je z njim ravnala. Gvüšno, ka zavolo vsega, ka voda zna-

Tak gnešnji umetnik boginjo Mokoš vidi

menüje, so go trno poštvvati mogli. Gda začnejo na vodaj mlini delati, eške od mlinarov zavetnica je gratala. Tau njeno delo je menje poznano, zaprav, eni tomi istino dajo, eni paruti taomi gučijo. Depa steri tau pišem, vörvlem, ka Mokoša je tau bila. Kak Perünova žena, steri je doj z neba zemli vodau davu, njau tak vidim, kak boginjo vode pa cejloga dela z njau. Gda so go ribičke, mlinari ali tisti na čunaklinaj nej poštvvali, je nji tö baja zaodila. Voda je leko cejla mrtva gratala, ene ribe pa nej nika drugoga več v njej nej bilau. Čunaklini so se kaulak obračali, lidge v vodej so mejrali. Naši stari Slavi so največši straj od smrti v vodej meli. Leko na djaji so preminauli, v bitji tö, depa voda je vsigdar v nji strahospoštovanje gorbidila. Strahospoštovanje znamenüje, ka so vodau poštvvali pa stra od nje so tö meli. Skauzi ves Bakovci potok Mokoš teče, nut v divjdo reko Muro. Leko, ka naši stari so potoki tau menje zatoga volo dali, ka so svojo boginjo vod tak poštvvali. Pa menje Bakovci v sebi koren rejči boug nosi. Sto vej, ka bi od Mokoše eške zvedli, če bi arheologi tam pod zemlau leko poglednoli.

Miki Roš

V VSIKŠOJ BOJNI SE ALDÜJEJO ŽIVLENJA

Gda smo se z držinov slejdnji zranek napautili nazaj prauti Somboteli, nas je malo eške itak nika mant-ralo. V soboto, prva kak liki bi prišli v vogrski glavni va-

Znauvič smo gorpozvali zgodovinara, šteri lidam pomaga najti njine poz-nance ali žlato na cintori. Pravo nam je, ka so nemške in vogrske sodake, šteri so

lo pred gorenjesenčarskov cerkvov.

Meli smo čas, nej smo steli leteti na avtocesti, zatok smo se prauti Somboteli na-pautili po staroj »7« poštiji.

Pelali smo se prejk Diósdá, gde je biu zavolo ponejmlka radijski in televizij-ski muzej zaprejtí, zatok smo ga njali za drgauč. Poma-lek smo za sebov pistili Érd, šteroga »spalni varaš« tö zovéjo, vej se pa od tistec vnaugo lüdi vozi delat v Budimpešto (do-mau pa samo spat odijo). Za en malo smo prišli v vesni-co Baracska, gde

natrijom in magnezijom. Tau pomaga reumatičnim betežnikom.

Gda smo tistoga julijskoga dneva taprišli, je biu štrand v Agárdi skoro cejlak prazen. Nej smo znali, ka so vrnau te dozaprlí šteri ko-

tau pa je bilau trnok veuko delo za tedešnji mladi vogr-ski revolucionarni rosag.

V spominskem parki gnes nutpokažejo zgodovino madžarske sodačije od boj-ne za slobaudnost v lejtaj 1848/49 do gnes. Leko si

Veški tau v Budaörsi pokopani nemški in vogrski sodakov je spadno kauli Budimpešte - tejlá so ekshumérali na 1400 mejstaj na Madžarskom

Jezero Velencei, gda se niške ne kaupá v njem

raš, smo na *nemško-vogr-skom sodačkom cintori v Budaörsi* nikoga nej najšli, šteri bi nam leko pomago tam najti ednoga spadnje-noga Gorenjesenčara.

Zdaj pa je biu ponejlek, delaven den, zatok smo si pravli, ka eške gnauk probamo. Doj smo potěžili klüko veukoga sodačkoga graubišča, za en malo pa smo z veseldjom na pa-met vzeli, ka je kancelaj tö oprejtí. Če rejsan je pá niko-ga nej bilau, nas je v ednom omari čakalo devet kusti knjig. Najgir smo oprli lišto pokopani pri literi »S« in po kratkom iskanji najšli ime »Swedez Vinzenz«, vrnau tak, z nemškim pravopi-som.

Gda človek nika fejst iške, se trnok veseli, če tisto najde. Vince Svetec je biu Senčar, šteri je med drugov svetovnov bojnov nutstau-po v nemško sodačijo, ka bi njegov držina sledik ležej živejla. Spadno je novemb-ra 1944, gda so vogrski in nemški čapati probali sta-viti Redečo armado, štera je z ednov nogauv že skor v Budimpešto staupila.

spadnili pred madžarskim glavnim varašom, oprvim pokopali v edno vküpnó graubišče v peštarskom varaškom tali Kőbánya. Njine čonte so duga deset-lejtja kisnej prejkodnesli v takzvani »Blok 1« na sodač-kom cintori v Budaörsi, gde je Vince Svetec tö pokopa-ni - vküper z drugimi šest gezero sodakami. Staupili smo k tistoma tranki in vid-li, ka je té šest gezero imen napisani na železne table, križov z imenami pa nega. Držina Svetec je šestdeset lejt nej znala, gde so njini oča pokopani. Gda so leta 2002 napravili graubišče v Budaörsi, je za njega čüla najmlajša či Vincena v Dajčlandi. Tam so prej ple-banoš pri svetoj meši vö-znanili, ka organizérajó »prauško« na najveški nemški sodački cintor na Vogr-skom. Porabska Slovenka je končno najšla slejdnje počivališče svojoga očó in tá pripelala eške svojo sta-rejšo sestro z možaum ranč tak. Spadnjeni sodak je da-ubo zadnjo poštenjé s tejm tö, ka so njegovó ime gor-pisali na spominsko tab-

od konca druge svetovne bojne vauzo majo.

Naš ciu je bilau *jezero Ve-lencei*, štero je tretje naj-vekše jezero na Vogrskom. Ranč tak kak Balaton, je trnok prilübleno med li-

Obelisk na srejudi narodnoga spominskoga mesta v Pákozdi spomina na bitko v septembri 1848

dami na tom tali rosaga, če se želejo kaupati. Edna tretjina vodé je pokrita z igarcov, globka je povpreč-no 1,5 mejtera. Je edno naj-bole toplo jezero v Evropi, včasí njegovó voda dosegne 28 stopinj in je bogata z

pališča, vej je pa bila voda preveč zamazana. Če rejsan so tistoga ipa ribe v jezери na veuki zginjavale, so li-dam donk eške dugo dopis-tili kaupanje. Za en par dni pa se je zgaudila čüda in so

na jezero nazajspis-tili kopalce, ka je bila voda prej že pá v redi. Etak ali tak, mi smo srečo meli, vej smo pa na praz-nom štrandí brž dobili gesti pa piti, šteroga smo vöpro-sili. Sejdli smo v senci in je vöter tö na raji baužo tra-vo.

Po dobrom obödi smo se napautili v *Pákozdi* nej daleč od jezera, gde so leta 2013 vözgla-sili edno narodno spominsko mesto.

Do sodačkoga par-dami na tom tali rosaga, ka se pride po vauski potaj, vej pa leži na srejudi ednoga lesá, gde so postavili obe-lisk v spomin veuke bitke 29. septembra 1848. Gene-rál János Móga je te graubo krajzagnau sodačijo rovač-koga bana Josipa Jelačića,

poglednemo razstavo o eričnoj bitki pri Pákozdi, spoznamo oficérsko bara-ko s prve svetovne bojne, se špancıramo v strejlskom djarki z druge bojne ali štémo o pripovejsti redne sodačke slüžbe na Vogr-skom. Na revolucijo v leti 1956 spomina eden veuki tank »T-55«, najmlajši pa leko v ednom simulatori vösprobajo lejtanje s sodač-kim fligarom »MiG-29«.

Glavno razstavo o bitki pri Pákozdi smo si ranč nej mogli pogledniti, vej je pa prej sodelavka vrnau te od-išla na obed. Malo čemerni, depa zavolé trüdni smo se zatok podali na slejdnji, 180 kilomejterov dugi tau svojoga vandrivanja. Škoda samo, ka smo nej mogli slobaud vzeti od »Miskahuszára«, šteri sto-gi s svojimi 13 mejterami pauleg avtoceste »M7«. Nad gauščov kauli Pákozda smo nej vidli vökukivati njegovó visiko zastalo, vej nam je pa v oči sijalo zadvečerašnje sunce, gda je pomalek za-hajalo na zahodi.

(konec serije)
-dm-

PETEK, 26.11.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Ugriznimo znanost, Naloge in nadloge pubertete, oddaja o znanosti, 10.50 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.25 Vem!, kviz, 12.00 Globus, 12.30 Točka preloma, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Odpotovanja, Tajska, potopis, 14.40 Prislunimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.10 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.50 Otroški program, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Duhovni utrip, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 V petek zvečer, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Kinoteka: Lovca na jelene, ameriški film, 2.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.35 Napovedujemo

PETEK, 26.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 9.20 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.05 Dobro jutro, 12.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski tek, sprint, 14.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski skoki (Ž), 17.00 Klic dobrote, dobrodelni koncert, 19.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal, smuk (M), 21.25 Kamnita pest, ameriško-panamski film, 23.20 Bitka za vesolje, ameriški dokumentarni film, 2.00 Info kanal

SOBOTA, 27.11.2021, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program, 10.50 Osvežilna fronta, Imunski sistem, oddaja za mladostnike, 11.35 Tarča, 12.40 Kaj govoriš? So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Podjetno naprej, Bojan Koželj, skodlarstvo, 15.05 Kolumbovi predhodniki pravi odkritelji Amerike, nemška dokumentarna oddaja, 16.00 TV-izložba, 16.15 Free spirits - Samosvoji, Andrej, dokumentarna oddaja, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Ambienti, 17.50 Zadnja beseda! 18.35 Ozare, 18.40 Kuhar Štef, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Kaj dogaja? 21.25 Snežni angeli, švedsko-danska nadaljevanka, 22.25 Poročila, Šport, Vreme, 22.50 Sedmi pečat: To morajo biti nebesa, koprodukcijski film, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

SOBOTA, 27.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Najboljše jutro, 7.50 Pričevalci, Franc Primožič, 9.40 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 10.45 Avtomobilnost, 11.15 Žogarija, 11.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski skoki (Ž), 13.25 Nordijsko smučanje - svetovni pokalsmučarski tek, 10 km (Ž) - klasična tehnika, 14.55 Biatlon - svetovni pokal, posamična tekma (M), 16.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal, veleslalom (Ž), 16.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski skoki (M), 18.20 Katar 2022 Fifina magazinska oddaja, 18.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal, veleslalom (Ž), 20.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal, smuk (M), 21.40 Zvezdana, 22.35 Prismojeni? koncert skupine Prismojeni, profesorji bluesa, 0.50 Info kanal

NEDELJA, 28.11.2021, I. spored TVS

7.00 Otroški program, 10.25 Španski učitelj II., nizozemska otroška nanizanka, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, 11.55 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.40 Kuhinja naših non dediščina solin, Solinarska družina, kuhanje: morska solata, polži, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 V petek zvečer, 15.05 Simonova skrivnost, francosko-belgijski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.00 Družina Jazbečjak, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Vsa bitja, majhna in velika, britanska nadaljevanka,

20.50 Z Mišo, 21.40 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 1979 - veliki pok našega časa, koprodukcijski dokumentarni film, 23.40 Za lahko noč: Mladi virtuoz, Duo Scaramouche: E. Grieg, Norveški ples št 2, op. 35., 23.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.15 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.10 Napovedujemo

NEDELJA, 28.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Koda, 7.45 Ugriznimo znanost, Naloge in nadloge pubertete, oddaja o znanosti, 8.10 Glasbena matineja: S plesalci SNG Operain balet Ljubljana: Ana Klačnja, Lukas Zuschlag, Urša Vidmar, Lucas Jekander in Bojana Nenadović, 8.35 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 10.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski tek, 10 km (Ž) - zasledovalna tekma, 10.55 Biatlon - svetovni pokal, sprint (Ž), 12.05 Odpotovanja, Mongolija: kolone in kolesa, potopis, 13.00 Ambienti, 13.40 Biatlon - svetovni pokal, sprint (M), 15.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal, slalom (Ž), 16.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal, smučarski skoki (M), 18.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal, slalom (Ž), 19.50 Žrebanje Lota, 20.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal, superveleslalom (M), 21.30 Predstava se nadaljuje Queen in Adam Lambert, glasbeni dokumentarni film, 23.00 Vikend paket, 0.30 Zvezdana, 1.20 Kaj dogaja? 2.55 Info kanal

PONEDELJEK, 29.11.2021, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Obzorja duha, 11.00 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Z Mišo, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Odpotovanja, Kambodža, potopis, 14.40 Sprehodi, Pravična trgovina, 15.30 Dober dan, Koroška, 16.00 Studio Kriškaš, Spoznaj Zaro, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 16.20 Z kot Zofka, mozaična oddaja za predšolske otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Podjetno naprej, 18.00 Kepice, risanka, 18.05 Kepice, risanka, 18.10 Pujsa Pepa, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Umetni raj, 23.30 Richard Strauss: Tako je govoril Zaratustra Simfonični orkester RTV Slovenija, Orkester SNG Opera in balet Ljubljana, En Shao, 0.05 Žiga Stanič: Baba (Boštjan Gombač, Simfoniki RTV Slovenija in Simon Krečič), 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Napovedujemo

PONEDELJEK, 29.11.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.45 Dobro jutro, 13.20 Prislunimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Zadnja beseda! 14.40 Pesem upora, dokumentarni film, 16.30 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.20 Kuhinja naših non dediščina solin, Solinarska družina, kuhanje: morska solata, polži, 17.50 V deželi herojev ali kam so šli vsi narodni heroji, dokumentarna oddaja, 20.00 Odpotovanja, Islandija, potopis, 20.50 Dediščina Evrope: Umetnost Skandinavije, Temna noč duše, britanska dokumentarna serija, 21.50 Podjetno naprej, 0.15 Info kanal

TOREK, 30.11.2021, I. spored

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Umetni raj, 10.50 Nova dvajseta, Avdicija, slovenska nadaljevanka, 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Odpotovanja, Kanada: Na sever, potopis, 14.45 Duhovni utrip, 15.15 Potepanja - Barangolások, 16.00 Španski učitelj II., Selitev, nizozemska otroška nanizanka, 16.25 Fircologi, mozaična oddaja za otroke, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, 18.00 Tib in Tamtam, risanka, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Jezero, slovenska nadaljevanka, 21.00 Slovensko Porabje, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Pričevalci, Mihael Petrovič, 1.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.20 Dnevnik,

Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.15 Napovedujemo

TOREK, 30.11.2021, II. spored

4.00 Info kanal, 11.10 Dobro jutro, 14.00 Avtomobilnost, 14.30 Slovenski magazin, 15.00 Za pogledom, dokumentarni film, 16.05 Kaj dogaja? 16.40 Joker, kviz, 18.00 Prisluškovalec svetov, dokumentarni film, 20.05 Jugozahodna stena Everesta, gorniški dokumentarni film, 21.05 Svobodna ljubezen, ameriški film, 22.55 Kaj govoriš? So vakeres? 23.20 Pred vrati pekla: Mehika ženske brez imena, španska dokumentarna oddaja, 1.20 Info kanal

SREDA, 01.12.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Koda, 10.50 Nova dvajseta, Red je red, slovenska nadaljevanka, 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Studio City, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Življenje na strehi sveta, Superžito in nadjudje, potopis, 14.45 Osmi dan, 15.20 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.35 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Mestne promenade, Kranj, dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale, Simon Gregorčič: Poezije, 18.00 Bela in Sebastijan, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Slalom, francosko-belgijski film, 21.35 Tunel, kratki igrani film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Panoptikum, 23.50 Mestne promenade, Kranj, dokumentarna serija, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

SREDA, 01.12.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.45 Dobro jutro, 13.30 Čarli Novak in Čarlijevi angeli, 14.05 Festival Arsana Ptuj, Tango Story, 14.45 Ambienti, 15.30 Na lepše, 16.05 Vikend paket, 17.50 Dober človek - Ljuba Prenner, dokumentarni film, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Na utrip srca: Anton Bruckner, prezrti genij, glasbeno-dokumentarni film, 21.10 Moje mnenje, 22.00 Koristolovec, britanska nadaljevanka, 22.55 Cankar, dokumentarno igrani film, 1.35 Info kanal

ČETRTEK, 02.12.2021, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Mestne promenade, Kranj, dokumentarna serija, 10.50 Nova dvajseta, Že spet doma, slovenska nadaljevanka, 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Moje mnenje, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Življenje na strehi sveta, Življenje v preriji, potopis, 14.45 Slovenski utrinki, 15.15 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, 16.00 Mulčki, risanka, 16.05 Krompir, razvedrilna oddaja za mlade, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, Vpliv glasbe na možgane, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko, Sindrom prevaranta, 18.05 Reaktivčki, Opera v Sydneyju, Avstralija, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.35 Dediščina Evrope: Umetnost Skandinavije, Temna noč duše, britanska dokumentarna serija, 0.35 Ugriznimo znanost, Vpliv glasbe na možgane, oddaja o znanosti, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Napovedujemo

ČETRTEK, 02.12.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 9.55 Panoptikum, 10.45 Dobro jutro, 13.40 Biatlon - svetovni pokal, sprint (Ž), 14.50 V petek zvečer, 16.25 Biatlon - svetovni pokal, sprint (M), 17.50 Živela Koroška! dokumentarni film, 20.00 Veliki egipčanski muzej orjaško gradbišče, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Avtomobilnost, 21.30 Ambienti, 22.05 Pozdravni nagovor ob otvoritvi 33. mednarodnega festivala Imago Sloveniae, 22.10 Otvoritveni koncert Imago Sloveniae in Poletja v stari Ljubljani: Simfonični orkester, zbor, solisti SNG Maribor in Simon Krečič, 23.50 Slovenska jazz scena: Aleš Rendla: Zgodbe za big band Big band RTV Slovenija, Jaka Pucihar in Nino Mureškič, 1.40 Info kanal

Dragi otroci!

Prisrčno Vas vabim na **MIKLAVŽEVANJE**, ki bo 3. decembra 2021, ob 9 uri, v Slovenskem domu v Monoštru.

Z mano bo prišlo Miškino gledališče KU-KUC, ki Vam bo predstavilo svojo praznično predstavo z naslovom **PRAZNIČNI ULALUUU!**

Zelo me boste razveselili, če me boste tudi Vi pričakali s kakšno pesmijo, ki jo boste skupaj zapeli ali recitali.

Čakam Vas,

MIKLAVŽ
Zveze Slovencev na Madžarskem

Program sta podprla:

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE
V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Spejvali smo v Muretincih

7. novembra 2021 smo Porabci nastopili v Muretincih. Gostovali sta dve skupini, Ljudske pevke in pevci Rozmaring Društva porabski slovenski pensionistov in Porabski trio ZSM. Pozvali so nas naši

prijatelji Ljudski godci Trio veterinca iz Male vasi. Skupina Rozmaring je zapela štiri lepe porabske pesmi, Porabski trio je dvakart nastal in je vesele porabske naute spejvo. Tak je dobro bilau, ka smo

domau po pauti tü nej mogli taknjati spejvanja. Meli smo se veselo in se lepau zavalimo za pozvanje.

*Marijana Fodor
predsednica DPSP*

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF; za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB